

מזן התלמוד

סדר נזיקין, מסכת בבא בתרא דף ס"ה

אמר ליה רב נחמן רב הונא: הלכתא כוותין או הלכתא כוותיכו? אמר ליה: הלכתא כוותיכו, דמקרביתו לבבא דריש גלותא דשכיחי דייני.

כוותיכו - כמותכם
בבא דריש גלותא - שער ראש הגולה
דשכיחי דייני - שמצויים שם דיינים

הסבר: רב נחמן ורב הונא נחלקו בנושא מסוים, ורב נחמן שאל את רב הונא: האם ההלכה נפסקה כמונו או כמותכם? אמר לו רב הונא: ההלכה היא כמותכם, משום שאתם קרובים יותר לשער של ראש הגולה, שמצויים שם דיינים, ולכן אתם בקיאים יותר בדינים אלה.

★ | מן ההסטוריה

הקמת חסידות חב"ד

חסידות חב"ד נוסדה בסוף המאה ה-18 על ידי רבי שניאור זלמן מלאדי, המכונה "אדמו"ר הזקן" ו"בעל התניא", שהיה מתלמידי המגיד ממזריטש. שמה הוא ראשי תיבות של "חוכמה, בינה, דעת", והוא מבטא את דרכה הרעיונית ואת גישתה השכלתנית לעבודת ה'. בנו של האדמו"ר הזקן, רבי דובער שניאורי, קבע את מושבו בעיירה לובביץ', בה פעלו רוב נשיאי חב"ד אחריו ונקראו על שמה. לחסידות חב"ד היתה השפעה גדולה במזרח אירופה, בעיקר בתחומי רוסיה, והיא פעלה לחיזוק קיום המצוות ועבודת ה' בקרב הקהילות היהודיות שם. היא נתקלה בהתנגדות קשה מצד המתנגדים והמשכילים, שהובילה למעצרו של ראשיה מספר פעמים, אך הצליחה להתגבר על הקשיים ולהמשיך לפעול עד ימינו.

התמונה המרכזית של שלוחי חב"ד בכינוס השלוחים העולמי תשע"ו-2015 (Wikipedia, חיים טוויטו)

"תלמוד ישראלי" פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי המגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומורשת ישראל.

זמני השבת במוקדי הפעילות בעולם:

ישראל י"ם:	ניו יורק:
כניסת שבת: 18:30	כניסת שבת: 19:11
יציאת שבת: 19:41	יציאת שבת: 20:11
ישראל ת"א:	גרמניה:
כניסת שבת: 18:45	כניסת שבת: 19:31
יציאת שבת: 19:43	יציאת שבת: 20:50

סדר נזיקין | מסכת בבא בתרא ס"א-ס"ז
פרשת ראה | כ"א-כ"ז באב תשפ"ד (31-25 לאוגוסט 2024)

דף ס"א: למי שינה הגנ?

ראובן מכר לשמעון בית. לאחר זמן מה, החל שמעון להביא למקום חומרי בניה כדי לבנות קומה נוספת על הגג. כשראה זאת ראובן הוא אמר לשמעון: "איני מכרתי לך רק את הבית. לא סיכמנו שאני מוכר לך גם את הגג, אם אתה רוצה לבנות עליו, תקנה ממני גם את הגג."

ענה לו שמעון, תוך שהוא מסתמך על מה שכתוב במשנה - **שרק אם יש לגנ מעקה, והוא מקום חשוב בפני עצמו, צריך לצנן במפורש שהמכירה כוללת גם את הגג. אבל בלא כן, הגג הוא חלק טפל לבית, וכשמסמכים על קניית בית - המכירה כוללת את הגג.**

דף ס"ב: "רב יוסף"

התלמוד מספר על מעשיו הנאים של רב יוסף שהתמנה להיות **גבאי צדקה לעניים, וגם שהיה מקפיד ביותר במצות כיבוד הורים.**

חיו של רב יוסף לא היו קלים. פעם חלה רב יוסף ושכח את כל מה שלמד, ואב"י תלמידו היה מזכיר לו תמיד את דברי התורה ששמע מפיו. רב יוסף היה גם עיור ובכל זאת, הוא לא נמנע מלעסוק בתורה ולנהל ישיבה. חברו רבה עמד בראש ישיבת פומבדיתא 22 שנה. אחריו התמנה רב יוסף לראשות הישיבה, והוא פיהן בתפקיד כשנתיים וחצי. **מסופר בתלמוד כי בעת שנופטר רב יוסף נשברה כפת הנשר בנהר פרת.** סימן היה זה מן השמים שהם משתתפים בצער פטירת הצדיק.

עוד לפני שנופטר התענה רב יוסף והתפלל שהתורה תתקיים אצל צאצאיו. וכך הוא ביקש: "יהי רצון שיתקיים בי הפסוק 'ודברי אשר שמתי בפיו' (דברי התורה) לא ימושו מפיו ומפי זרע זרעך ומפי זרעך' (ישעיהו)", ואכן, הוא זכה שגם נכדו - רב דימי בן רב נחמן בן רב יוסף - היה תלמיד חכם.

דף ס"ג: "דבר שלא בא לעולם"

ישנו מושג יסודי בדיני קנינים הנקרא - **"דבר שלא בא לעולם"**. הפירות שיגדלו בשנה הבאה "לא באו לעולם", הם אינם כאן. גם הבהמות שיוולדו בשנה הבאה הן "דבר שלא בא לעולם". עדין לא נולדו.

התנאים והאמוראים דנו בתלמוד בשאלה העקרונית **האם אפשר למכור "דבר שלא בא לעולם"**. למשל, ראובן רוצה למכור לשמעון את העגלים שיוולדו לו בשנה הבאה. מצד אחד, הרי העגלים יהיו שלו, מדוע, אם כן, לא יוכל למכור אותם? מצד שני, איך אפשר למכור דבר שעוד לא נמצא בעולם?

להלכה נפסק שאי אפשר למכור "דבר שלא בא לעולם". הלכה זו נוגעת גם לדיני מעשרות - אדם אינו יכול לעשר את הפירות של השדה שלו, אם עוד לא גדלו מספיק, כי כל עוד הם אינם חייבים במעשר, הרי זה נחשב "דבר שלא בא לעולם", ואין הוא יכול לעשר פירות שעוד לא התחייבו במעשר.

מתפללים

אדון כהן אוהב להזמין אורחים הביתה לסעודות שבת. כל שבת הוא מסתכל בבית הכנסת אם יש אורחים או אנשים לא מוכרים, ואחרי התפילה הוא ניגש ומזמין אותם לביתו לסעודה. לפעמים מדובר במספר לא מבוטל של אורחים. גם גברת כהן אוהבת להכניס אורחים לביתה, אך היא טוענת שבעלה מגזים – גם כל שבת, גם היא לא יודעת כמה אנשים יבואו בכל פעם וכמה אוכל להכין, וגם מדי פעם היא רוצה שבת שקטה בלי אורחים, ובעלה לא משתף איתה פעולה אלא ממשיך להזמין. העניין הזה עורר דיון משפחתי סוער.

מצד שני:

גברת כהן טוענת שהיא בהחלט אוהבת את המצווה, אבל כמו כל דבר, לא צריך להגזים. בעלה מביא הביתה אורחים, ולעתים הרבה מהם, בכל שבת, וזה קשה לה ומכביד עליה ולכן היא מבקשת לא להזמין בכל שבת וגם לא כל כך הרבה אנשים.

מצד אחד:

אדון כהן טוען שזה מצווה גדולה וחשובה, שאפילו אברהם אבינו עזב את השכינה ואת הקב"ה כדי לרוץ לקראת האורחים. לכן הם צריכים להזמין כמה שיותר אורחים, כמה שיותר פעמים, במיוחד אם האנשים הללו נזקקים או שאין להם איפה להיות.

מה דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפלפלתם' עליה אתם מוזמנים לשתף אותנו ונפרסם אותה אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים וגם אתם תיכנסו להגרלה על פרסים שווים

על המפה

שכונת שערי חסד בירושלים

שערי חסד היא שכונה במערב ירושלים. היא נוסדה בשנת תרס"ט על ידי ראשי ארגון "גמ"ח הכללי", במטרה לסייע לאברכים לומדי תורה לרכוש דירות בזול בירושלים. בתי השכונה נבנו טורים טורים, תוך הקפדה על כך שחלונותיהם האחוריים לא יהיו פתוחים אחד מול השני, כדי לשמור על הצניעות. רחובות השכונה נקראו על שמות גדולי ישראל מההיסטוריה העתיקה והחדשה. מכיוון שהשכונה נועדה לציבור החרדי, גרו בה הרבה תלמידי חכמים ואנשי חסד, וישנם סיפורי צדיקים רבים גם על בעלי המלאכה הפשוטים שבה. גם המשוררת זלדה התגוררה בשכונה זו.

רחוב זכאי במרכז שכונת שערי חסד. בהמשך בית כנסת הגר"א (Wikipedia, Adiel lo)

הצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה

כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

לימוד הורים וילדים, בית ספר משואת נריה - מוזיעין

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

המושג השבועי

שוערים ומשוררים

הלוויים שעבדו במשכן ובבית המקדש התחלקו לשתי קבוצות: שוערים, שתפקידם היה לפתוח ולסגור את שערי העזרה, ומשוררים, שתפקידם היה ללוות את עבודת המקדש בשירים ונגינה. כל לוי היה מחויב לעבוד בתפקיד שנקבע לו, ואסור היה לעבור מקבוצה אחת לשנייה.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0				
495 חתומה התלמי	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת ביהמ"ק ה-2	-560 אסתר המלכה	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 גלות בבל	חונת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	דבורה הנביאה	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם איבני שרה	-3760 בריאת העולם

לימודים חובשים את המסורת

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

- 1 מי היא האישה המצוירת בציור?
- 2 מי הוא האיש בתמונה שעל הקיר ומה הקשר שלו לאישה?
- 3 איזה שיר כותבת האישה בציור?
- 4 מהו הספר המונח על השולחן?

יאלאך טס טא טאזא און
 וואס טאגט און טאגט און, טאגט און
 "טאגט און טאגט און טאגט און טאגט און
 טאגט און טאגט און טאגט און טאגט און
 (טאגט און טאגט און טאגט און טאגט און)

מי אני?

- 1 הייתה בת יחידה להוריה, שהיו מחשובי חסידי חב"ד.
- 2 סבה היה הרב חיים דוד צבי חן (הרד"צ חן).
- 3 נולדה באוקראינה בשנת 1914 – תרע"ד ועלתה ארצה לירושלים בשנת 1926.
- 4 הייתה בת זודתו של הרבי מלובביץ'.
- 5 מלבד היותה משוררת, ציירה גם ציורים רבים.

השנה אנו מציינים

100 שנים לייסוד 'הדף היומי'

למדו את המושגים המודגשים בעלון ותוכלו להשתתף בחידונים ופעילויות במשך השנה.

5780	5778	5727	5708	5707	5699	5657	5323	5260	5258	4900	4800	4650	4260
ה'תש"פ	ה'תשע"ח	ה'תשנ"ז	ה'תש"ח	ה'תש"ז	ה'תרצ"ט	ה'תר"ץ	ה'רמ"ח	ה'תש"ס	ה'תש"ח	ה'תשמ"ב	ה'תשמ"א	ה'תשנ"ה	ימי הביניים תקופת הראשונים
2019	2017	1969	1967	1948	1947	1939	1897	1500	1492	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510
שנת סיום הטי"ם ללומדי הדף היומי	70 שנה למדינה	הרב אריה לויין	מלחמת ששת הימים	הקמת המדינה	העצמאות	שואה	הרצל	העת החדשה	גירוש ספרד	הרמב"ם	רש"י	רבי סעדיה גאון	510 ימי הביניים תקופת הראשונים

דבר תורה

התורה מצווה בפרשתנו שלא להוסיף או לפחות מהמצוות אשר ציווה ה': **"לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו"**. ברור הדבר מדוע אין לפחות ולהחסיר, משום שלעשות פחות ממה שציווה ה' מבטא זלזול וחוסר כבוד למצוות. אך מדוע יש איסור על הוספה? הרי לכאורה להוסיף יותר ממה שאמרו זה ביטוי לאהבה וחובה? על כך יש להשיב כי התורה באה להדגיש את החשיבות בהקשבה ובמילוי אחר ציווי של הקב"ה. עיקר החשיבות בקיום המצוות היא ההקשבה למה שה' אמר וציווה, ולכן גם הוספה על מה שנאמר נחשבת לחריגה ויציאה ממה שקבע ה' ולכן גם היא אסורה.

דף ס"ד: להקפיד על נוסח המכירה

בעת שעושים קנין צריך להקפיד לומר במפורש מה קונים ומה לא. כגון, בעת שכותבים שטר מכירה צריך לדייק היטב בנוסח השטר כדי שהוא יבטא במדויק את הנכס שקונים, אחרת הקונה עלול להפסיד. למשל, **אדם שקונה שדה צריך לדאוג שבשטר יציגו נבולות השדה סביב סביב,** כדי שלא יובן בטעות שהוא קנה רק חלק מן השדה. גם **אדם שקונה נכסים רבים בשטר אחד צריך לדאוג שכולם יציגו בו.** למשל, אם אדם רוצה לקנות את כל הקרקעות של חברו, עליו לכתוב בשטר: פלוני מכר לי את כל הקרקעותיו. כי אם יכתוב: פלוני מכר לי קרקעותיו, בלא המילה "כל", המוכר עדין עלול לטעון שהמשמעות היא שהוא מכר לו שתי קרקעות בלבד, ואכן טענתו תתקבל כי לשון רבים "קרקעות" אינה מורה על יותר משתי קרקעות.

דף ס"ה: מה כוללת מכירת הבית?

במשנה לומדים שאדם שסיכם עם חברו שהוא מוכר לו בית מסוים, **במכירת הבית נכלל כל חפץ קבוע בבית.** המשנה מפרטת פריטים כאלו שהיו בביתם בתקופת המשנה: דלת הבית או אפילו את אחד מהחלקים של הריחים, שהוא כבד מאוד ולא מטלטלים אותו. או אם היתה בבית מכתשת קבועה באדמה - הוא קונה גם אותה. הברייתא בתלמוד מפרטת עוד: **המוכר את הבית, בכלל המכירה דלת הבית, הריחי הדלת והמועול, מפני שהם מחוברים לדלת.** אבל כל דבר מיטלטל אינו בכלל המכירה, למשל תנור וכירים ואפילו המפתח של הבית - מאחר שהוא מיטלטל אין הוא נכלל במכירה. **אם בכל זאת אדם רוצה לקנות בית על כל תכולתו עליו לציין במפורש: הריני קונה אותו וכל מה שבתוכו, או שיאמר כל נוסח אחר שמשמעו דומה**

דף ס"ו: י"ד שח"ט ד"ם

בתורה כתוב **שמאכלים מקבלים טומאה, אולם יש לסיג ולומר כי רק פרי שנטרבו במים אחרי שנתלש מן העץ יכול לקבל טומאה.** חכמים למדו מפסוקי התורה, כי כדי שמאכל יהיה מסוגל לקבל טומאה, צריך שפעם אחת יגעו בו מים. אחרי כן הוא מקבל טומאה אם הוא נוגע בדבר טמא, אפילו ששכר התניבש. **אחרי שדבר המאכל נגע במים הוא "הוכשר" לקבלת טומאה, הוא "כשר" (מוכן) לקבל טומאה.** לקבלת הטומאה הזו יש תנאי - רק אם בעל המאכל מרוצה מכך שהמאכל נרטב, הוא מוכשר לקבל טומאה. אבל אם הוא אינו מרוצה, המאכל לא הוכשר כלל. באיזה משקה צריך המאכל לנוגע כדי להיות "מוכשר" לקבלת טומאה? בכל אחד משבעת המשקים, שהם: יין, דבש, שמן, חלב, טל, דם, מים. יש סימן לזכור את שבעת המשקים: **"י"ד שח"ט ד"ם"**.

דף ס"ז: קנין חזקה

על פי הדין **אפשר לקנות קרקע בקנין חזקה.** למשל - המוכר אומר לקונה: "לך תחזיק בקרקע", והקונה עושה בה מעשה שמונה על בעלות, כגון שהוא נועל את השער או בונה גדר או חורש בשדה וכדומה. **האם יכול להיות מצב שאדם שגמץ בירושלים קנה בקנין חזקה שדה שגמץ בצפת, וזאת בלי שהוא יצא מירושלים?** התשובה היא חיובית - **אדם שקונה ממישהו כמה שדות, מספיק שהוא יעשה חזקה בשדה אחד בשביל לקנות את כולם,** ולכן אדם שגמץ בירושלים וקונה ממישהו שתי קרקעות, אחת בירושלים ואחת בצפת, מספיק שהוא יעשה חזקה בקרקע שבירושלים כדי לקנות גם את הקרקע שבצפת, ובתנאי שכבר שילם על כל השדות.

חידה!

זהו את המילים הבאות, ואז את הרמז שהן מרכיבות:

- מספר הספרים ב"משנה תורה" של הרמב"ם, בנימטריא
- הרג בהמה כדי לאכול אותה
- נוזל שהתורה אוסרת לאכול

מה פירוש הביטוי שנוצר משלוש המילים הללו?

(טאטום זלזל, טיחאטט טלחטט זלזחה לל זלזחה, וחאל - טל 'טח' ל: זלזוחט)

שאלות השבוע

- מה קרה כשנפטר רב יוסף?
- האם אפשר למכור פירות לפני שהם גדלו על העץ?
- תפוח שושפר עליו מיץ לימון, ואחר כך נגע בו שרץ, האם הוא נטמא?

בין הפתרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון